

2013-12-27

Regeringskansliet
Socialdepartementet
103 33 Stockholm
Diarienummer S2013/7395/FST

SIOS svar till PM Förslag till fritidspeng till barn i hushåll med försörjningsstöd, Ds 2013:70

Valmöjlighet

Promemorian borde förtydliga vilka aktiviteter det gäller. Det som regeringen vill uppmuntra, föräldrarnas val eller det barnen vill göra? I detta PM exemplifieras med sportaktiviteter. Där spannet för fotbollsträning går mellan 0-30 000 kr per år (Mediankostnad 2009 var 3 750 kr.) Dyrare sporter som ridning o dyl. kan därför inte komma i fråga. SIOS anser därmed att det är uppenbart att förslaget innebär en rejäl begränsning i valmöjligheter.

Det står att "Aktivitetstillfällena bör omfatta minst åtta tillfällen." Detta riskerar att utesluta sådana aktiviteter som är vanligt förekommande vid skollov te. x fådagarskurser eller helgläger. Det finns också aktiviteter som omfattar få tillfällen över en längre tid och inte en gång i veckan/varannan vecka. Vissa anordnaren kanske av olika skäl inte ger den regelbundenhet som krävs. SIOS bedömning är att ifall anordnare skall godkännas i någon form av system för att få ta del av fritidspengen riskerar det att utesluta ganska många. Valmöjligheterna för barnen snävas därmed in ytterligare.

Finansieringen

Fritidspengen skall enligt promemorian vara en ersättning för faktiska kostnader men kommer troligtvis inte att täcka dessa. Se exemplet med fotbollsträning ovan. Det är i föreliggande förslag otydligt var gränsen går när kostnader kan variera mycket. Det kan i praktiken bli fråga om alltifrån en enkel medlemsavgift i klubben, en procentandel av tränarlön till större

kostnader, såsom för träningsläger och resor till bortamatcher. SIOS undrar hur mycket vårdnadshavare eller anordnaren förväntas bidra med när kostnaderna stiger? Barnet skall rimligtvis inte bli uteslutet från vissa delar av aktiviteterna.

Det faktum som påtalas i promemorian att socialnämnden får återkräva (del av) belopp som betalats ut sätter en press på både föräldrar och frivilliga inom verksamheterna att upprätthålla en administrativ kontroll där man från början inte vet om beloppet kommer att konsumeras eller inte. Barn måste få ha rätt att tröttna, byta aktivitet eller flytta. SIOS anser att det är bättre att kvarvarande belopp kan fonderas till nya barn.

Ansvaret

Det är i förslaget otydligt hur kontrollen över anordnarna skall skötas. Med de krav som ställs kommer inte alla anordnare att kunna komma i fråga. SIOS förordar att i stället öka stödet till aktivitetsanordnare generellt med villkor att de tar sig an x antal deltagare som inte själva kan bekosta sin medlemsavgift etc. Samt också att i och med detta ge dem ett ansvar att stödja föräldrar som av olika skäl har svårt att sätta sina barn i olika verksamheter eller ställa upp med skjuts etc. Ett alternativ är att skolor och fritidsgårdar som utgör barns naturliga mötesplatser kan ansvara för aktiviteterna. Detta underlättar också för föräldrarna.

SIOS erfarenhet är att det inte enbart är en plånboksfråga att vissa barn "har en mindre aktiv fritid med lägre deltagande i organiserade fritidsaktiviteter än andra barn". Det kan röra sig om t ex kunskapsbrist eller funktionsnedsättning hos föräldrarna. Det kan av olika orsaker vara svårt för dem att passa tider, koordinera hämtning och lämning av syskon eller ta det vuxenansvar som anordnaren kräver etc.

Målgrupp

SIOS anser att begränsningen i ålder är för snäv eftersom den börjar när barnet fyllt 10 år. Det är ofta (för)sent att få börja då.

I sin utformning så objektifierar och kontrollerar förslaget redan utsatta och trängda människor som med ökat stöd kanske skulle kunna gå till egen försörjning och reella valmöjligheter. "Socialtjänstens verksamhet skall bygga på respekt för människors självbestämmanderätt och integritet."

SIOS ser att reglerna kring växelboende barn och barn till föräldrar med etableringsersättning skapar ojämlikhet och obegriplighet. Även om "det andra hushållet" kan betala sin del av kostnaderna för barnets fritidsaktiviteter är det inte säkert att det gör det. Möjligheter behövs till aktiv fritid för alla, inte allmosor till några få utvalda.

Slutord

SIOS välkomnar idén att det kan finnas öronmärka pengar som är ämnade att gå direkt till barnen men anser att det med föreliggande förslag inte är säkert att de gör det. Det är bättre att antingen höja beloppet för personliga kostnader för barn i riksnormen eller öka försörjningsstödet för barnfamiljer så att föräldrar och barn själva får välja vad, när och hur de aktiverar sig, än att det skall styras från kommunal nivå eller från regeringen vad barn skall syssla med på sin fritid. Barn har individuella och ibland särskilda behov och kan både behöva och vilja göra något annat än det myndigheterna har bestämt är bra för dem.

För SIOS
Maria Olsson
Ordförande

Föredragande
Katrín Broms Esen